

سازمان بنادر و دریانوردی به عنوان تنها مرجع حاکمیتی کشور در امور بندری، دریایی و کشتی‌رانی بازرگانی به منظور ایفای نقش مرجعیت دانشی خود و در راستای تحقق راهبردهای کلان نقشه جامع علمی کشور مبنی بر "حمایت از توسعه شبکه‌های تحقیقاتی و تسهیل انتقال و انتشار دانش و سامان‌دهی علمی" از طریق "استانداردسازی و اصلاح فرایندهای تولید، ثبت، داوری و سنجش و ایجاد بانک‌های اطلاعاتی یکپارچه برای نشریات، اختراعات و اکتشافات پژوهشگران"، اقدام به ارایه این اثر در سایت SID می‌نماید.

رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر توسعه کارآفرینی در منطقه ویژه اقتصادی بندر امیرآباد

محسن پزشکی*^۱، مجید فتاحی^۲، مسعود احمدی^۳، محمدعلی موسی‌پور^۴

*نویسنده مسئول

تاریخ دریافت: ۹۵/۷/۵

تاریخ پذیرش: ۹۵/۹/۲۳

© نشریه صنعت حمل‌ونقل دریایی ۱۳۹۶، تمامی حقوق این اثر متعلق به نشریه صنعت حمل‌ونقل دریایی است.

چکیده:

هدف اصلی این تحقیق، رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر توسعه کارآفرینی در منطقه ویژه اقتصادی بندر امیرآباد بهشهر با استفاده از مدل سه شاخه عوامل مؤثر بر کارآفرینی در سال ۱۳۹۵ بود. روش تحقیق در این مطالعه، توصیفی از نوع زمینه‌یابی می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش شامل گروه‌های مختلفی از شرکت‌های کشتیرانی، پورت اپراتورها، شرکت‌های باربری و حمل‌ونقل، سرمایه‌گذاران، صاحبان کالا، ترخیص کاران و غیر آن، می‌باشد. نمونه آماری از طریق نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی به تعداد ۶۰ نفر انتخاب شد. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه محقق ساخته با پایایی ۰/۸۷ (حاصل از ضریب آلفای کرونباخ) تهیه، و در دو سطح سرمایه‌گذاران و سایر کارآفرینان و صاحب‌نظران توزیع شد. تجزیه تحلیل داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی به واسطه نرم‌افزار SPSS و رتبه‌بندی مولفه‌ها به روش فریدمن انجام شد. نتایج تحقیق نشان داد در حوزه سرمایه‌گذاران مولفه‌های رفتاری، ساختاری و محیطی به ترتیب رتبه‌های اول تا سوم را کسب کردند. اما در سایر حوزه‌ها مولفه‌های ساختاری، رفتاری و محیطی به ترتیب رتبه اول تا سوم را به دست آوردند.

واژه‌های کلیدی: کارآفرینی، منطقه ویژه اقتصادی، رتبه‌بندی، نرم‌افزار SPSS، مؤلفه رفتاری، مؤلفه ساختاری، مؤلفه محیطی.

۱. دانشجوی کارشناس ارشد مدیریت بازرگانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری، Pezeshki51.mp@gmail.Com

۲. استادیار و عضو هیئت علمی، گروه مدیریت بازرگانی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری، Majid.fattahi59@gmail.Com

۳. استادیار و عضو هیئت علمی، گروه مدیریت بازرگانی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری

۴. رئیس اداره مطالعات و برنامه‌ریزی منطقه ویژه اقتصادی بندر امیرآباد، Gorji_Mohamad@ut.ac.ir

۱- مقدمه

بدون تردید سازمان‌های عصر حاضر برای تداوم حیات و بقای خود نیازمند یافتن راه‌حل و روش‌های جدیدی می‌باشند که منجر به نوآوری، ابداع و خلق محصولات و خدمات جدید شود. در این تغییر و تحولات، افراد یا سازمان‌هایی توانسته‌اند موفق‌تر از دیگران عمل کنند که از انقلاب‌های پی‌درپی و پرشتاب، در عرصه کسب و کار، فرصت مغتنمی برای خود فراهم ساخته باشند. امروزه اکثر صاحب‌نظران براین باورند که کارآفرینی تنها راهکار جهت رفع معضل بیکاری است، که در این راستا مقوله کارآفرینی از منظر رفع بحران بیکاری و رسیدن به اشتغال پایدار از اهمیت بسیاری برخوردار می‌باشد. توسعه کارآفرینی از رویکرد و ساز و کارهای راهبردی توسعه پایدار به‌شمار می‌رود. توسعه کارآفرینی موجب رشد خلاقیت، نوآوری و سایر ویژگی‌های کارآفرینانه در افراد و جامعه از قبیل اعتماد به نفس، مدیریت ریسک، شناسایی فرصت‌ها و بهره‌برداری از آن، ایجاد ارزش‌افزوده و رشد کسب و کار و در نهایت رشد شاخص‌های اقتصادی می‌شود.

توجه به کارآفرینی در اجتماع، سبب پویایی و افزایش بهره‌وری می‌شود و ارزش کار را در سطح جامعه افزایش می‌دهد و روحیه تلاش را در بدنه جامعه بالا می‌برد. اهتمام به موضوع کارآفرینی، نه تنها سبب تشویق جامعه به فعالیت‌های خلاق و کارآفرینانه، بلکه سبب رشد و بالندگی جامعه نیز می‌شود. برخی کارآفرینی را به عنوان فرایند ایجاد ارزش‌افزوده از راه تشکیل مجموعه منحصر به فردی از منابع به‌منظور بهره‌گیری از فرصت‌ها تعریف کرده‌اند. یعنی از نگاه آنها، کارآفرین فردی است که مسؤلیت جمع‌آوری منابع لازم را برای شروع کسب و کار دارد و یا شخصی است که منابع لازم را برای شروع و یا رشد کسب و کاری بسیج می‌کند و تمرکز اصلی‌اش بر نوآوری و توسعه فرایند، محصول یا خدمات جدید است (احمد پور، ۱۳۸۱).

برای کارآفرینی سازمانی هشت بعد به این شرح (۱) ایجاد شرکت‌ها یا واحدهای مستقل، (۲) کسب و کار جدید، (۳) نوآوری محصول، (۴) نوآوری در فرایند، (۵) تجدیدپذیری، (۶) ریسک‌پذیری، (۷) پیشگامی و (۸) رقابت تهاجمی مطرح شده است. در حقیقت، کارآفرینی باید به عنوان مفهوم چند بعدی متمایز و در عین حال مرتبط نگریسته شود (Antoncic and Hisrich, 2001). مخاطره کردن خواه از جنبه مالی، روانی یا اجتماعی، بخشی از فرایند کارآفرینی است (Lee and et al, 2011). در کشور ایران عوامل موثر بر کارآفرینی سازمانی در سازمان‌های فرهنگی و اجتماعی بخش دولتی، شامل عوامل ساختاری، رفتاری و زمینه‌ای می‌باشد. برای شناخت ابعاد کارآفرینی سازمانی از مدل سه‌شاخگی توسعه کارآفرینی استفاده می‌شود. مدل سه‌شاخگی یک ابزار تحلیلی است که به واسطه آن در سه حوزه محیطی، ساختاری و رفتاری کلیه مطالعات و تئوری‌های سازمان مدیریت را بررسی می‌شود (مقیم، ۱۳۸۲). کارآفرینی سازمانی، یکی از مهم‌ترین عوامل توسعه سازمانی و اقتصادی است که از مدت‌ها پیش مورد توجه پژوهشگران و دولت مردان قرار گرفته است (Minniti, 2008).

در نظر بسیاری از پژوهشگران کارآفرینی سازمانی یک مفهوم راهبردی است که می‌تواند زمینه رشد و دستیابی سازمان به مزیت رقابتی

پایدار را فراهم کند (Dess and Covin, 1997). سازمان‌ها برای رسیدن به اهدافی همچون سوددهی، نوسازی راهبردی، پرورش نوآوری، کسب دانش برای آینده و دستیابی به موفقیت‌های بین‌المللی، به کارآفرینی روی می‌آورند. اصطلاح کارآفرینی سازمانی، غالباً در ارتباط با بخش خصوصی و تجاری به کار رفته است اما امروزه، در میاوت مربوط به بخش دولتی نیز مطرح می‌شود که به صورت عمده، ناشی از اهمیت نقش دولت در جوامع و تلاش برای ایجاد تحول در سازمان‌های دولتی و بهبود عملکرد آنها است (Zerbinati and Suitaris, 2005). توسعه کارآفرینی در خلاء اتفاق نمی‌افتد، بلکه نیازمند ساختارسازی، برنامه‌های حمایتی و ایجاد زمینه‌های مساعد است (ناهدی، ۱۳۹۰). در سال‌های اخیر دولت‌ها متوجه شدند که برای توسعه کارآفرینی به راهکارهایی خارج از حوزه دولتی نیاز دارند و علاوه بر آن، تمرکز بر اشتغال، لزوماً همیشه به معنای تمرکز بر کارآفرینی نیست، چرا که خود کارآفرینی، تابعی از موقعیت ذهنی و روحی فرد کارآفرین و نیز تابع شرایط متعدد بیرونی است (Toma and et al, 2013). منطقه ویژه اقتصادی بندر امیرآباد در ارتباط با توسعه کارآفرینی توانسته است با تقویت خدمات و ایجاد زیرساخت‌های مناسب در منطقه، زمینه مساعدی را برای جذب درآمد و ایجاد اشتغال از طریق ایجاد کارآفرینی و توسعه آن فراهم آورد. اما توسعه همه‌جانبه این فعالیت‌ها، علاوه بر زیرساخت‌ها به قوانین و فرایندهای مناسب نیز نیاز دارد؛ که در این زمینه نیز گام‌های مناسبی برداشته شده و کارآفرینی در این منطقه را سهل‌تر و سودآورتر از گذشته کرده است. با این توصیف و با توجه به ماهیت و رسالت منطقه ویژه اقتصادی بندر امیرآباد در توسعه فعالیت‌های اقتصادی، تجاری و بازرگانی در شمال کشور، سوال اصلی این است که از بین عوامل ساختاری، رفتاری و محیطی مؤثر بر توسعه کارآفرینی در منطقه ویژه اقتصادی امیرآباد، کدام یک اولویت بیشتری دارد؟

۱-۲- بیان مسئله

باتوجه به اینکه که مناطق آزاد و ویژه اقتصادی به عنوان قطب‌های اقتصادی کشور طراحی شده‌اند، توسعه کارآفرینی در آنها، به‌ویژه اگر با بنادر تلفیق و یکپارچه شوند، رنگ و بوی متفاوت‌تری نسبت به سایر نقاط پیدا می‌کند. از آنجا که مسؤلیت واری، نظارت و راهبری منطقه ویژه اقتصادی امیرآباد به سازمان بنادر و دریانوردی و به تبع آن، به اداره بنادر و دریانوردی امیر آباد واگذار شده است، پژوهش حاضر انجام شد تا از میان عوامل متعدد تاثیرگذار بر توسعه کارآفرینی، تاثیر سه عامل مهم ساختاری، رفتاری و محیطی بر توسعه کارآفرینی در این منطقه بررسی، و اولویت هر یک از آنها نسبت به دیگری مشخص شود.

۱-۳- اهمیت و ضرورت تحقیق

یکی از چالش‌های جدی کشور در برهه زمانی کنونی هزینه‌های اقتصادی - اجتماعی ناشی از بیکاری است. در شرایطی که بیکاری یکی از عوامل مهم فقر در کشور است و تقاضای روزافزون کار با فضای کسب و کار کنونی همسو نیست، پرداختن به موضوع توسعه کارآفرینی در بخش‌های مختلف می‌تواند زمینه‌های گسترش اشتغال و در نتیجه توسعه کارآفرینی در آن بخش‌ها فراهم کند.

۱-۴- هدف اصلی تحقیق

هدف اصلی تحقیق رتبه‌بندی و تعیین اولویت عوامل مؤثر بر توسعه کارآفرینی در منطقه ویژه اقتصادی بندر امیرآباد می‌باشد.

۱-۵- مدل تحقیق

با توجه به مسئله و هدف تحقیق و مرور ادبیات نظری و مطالعات تجربی و با عنایت به اینکه دیدگاه‌های مختلفی در ارتباط با نحوه اولویت‌بندی عوامل ارائه شده است، در تحقیق حاضر از مدل مفهومی ارائه شده توسط آنتونسیک و هیسریچ به دلیل کامل بودن و نو بودن استفاده شد (بوکا و همکاران، ۱۳۹۲).

۱-۶- پرسش‌های تحقیق

پرسش اصلی تحقیق این است که از بین عوامل ساختاری، رفتاری و محیطی مؤثر بر توسعه کارآفرینی در منطقه ویژه اقتصادی امیرآباد، کدام یک اولویت بیشتری دارد؟

پرسش‌های فرعی تحقیق به این شرح می‌باشد:

- (۱) آیا عامل ساختاری بر توسعه کارآفرینی در منطقه ویژه اقتصادی بندر امیرآباد مؤثر می‌باشد؟
- (۲) آیا عامل محیطی بر توسعه کارآفرینی در منطقه ویژه اقتصادی بندر امیرآباد مؤثر می‌باشد؟
- (۳) آیا عامل رفتاری بر توسعه کارآفرینی در منطقه ویژه اقتصادی بندر امیرآباد مؤثر می‌باشد؟

۱-۷- پیشینه پژوهش

در تحقیقی نشان داده شده است که بررسی عوامل مؤثر در تشویق به فعالیت‌های کارآفرینانه در میان کشاورزان نشان می‌دهد سه گروه عوامل یعنی ویژگی‌های کشاورزان، وضعیت مزرعه یا واحد تولیدی و عوامل محیطی در این زمینه نقش و تأثیر دارند (یعقوبی و قاسمی، ۱۳۸۸). در تحقیق دیگری با بررسی ارتباط بین ساختار سازمانی و کارآفرینی سازمانی مشخص شد که رابطه معنادار و معکوسی بین پیچیدگی ساختار سازمانی و کارآفرینی سازمانی وجود دارد، به این معنا که تفکیک واحدهای سازمانی، تعداد سطوح مدیریت و پراکندگی جغرافیایی سازمان با کارآفرینی سازمانی رابطه معکوس دارد. همچنین رابطه معنادار و معکوسی بین ساختار سازمانی و کارآفرینی سازمانی وجود دارد (عبدالملکی و همکاران، ۱۳۸۷).

نتایج تحقیق خنفر و وکیلی (۱۳۸۲)، نشان داد که بین اعتماد و کارآفرینی سازمانی رابطه مستقیم و قوی وجود دارد. از این رو، ایجاد جو مبتنی بر اعتماد و همدلی در سازمان‌ها عامل مهمی در رشد روحیه کارآفرینی در آنها می‌باشد.

مقیم (۱۳۸۳)، در تحقیق خود موانع کارآفرینی در صنعت کشور را در قالب مدلی سه‌شاخه شامل موانع رفتاری، ساختاری و زمینه‌ای بررسی کرد. عوامل ساختاری تحقیق وی شامل ساختار سازمانی، استراتژی سازمانی، سیستم حقوق و دستمزد، سیستم ارزیابی عملکرد، سیستم مالی و بودجه‌ای، سیستم تحقیق و توسعه بود. عوامل رفتاری دربرگیرنده عواملی مانند فرهنگ سازمانی، تضاد و نقش، سبک رهبری، ویژگی‌های شخصیتی کارکنان و ویژگی‌های مدیران بود، و عوامل زمینه‌ای یا محیطی نیز شامل ارتباط با ارباب رجوع، ویژگی‌های محیطی و ارتباط با دولت بود.

چیزی و رسولی‌آذر (۱۳۸۷)، در تحقیق خود عوامل مؤثر بر موفقیت کارآفرینان را به دودسته، شخصی و محیطی تقسیم کردند. آنها خودشناسی، خودباوری، نواندیشی، نوگرایی، اعتقاد به کسب مهارت و قابلیت بیشتر و برتر، شناخت کامل از عوامل محیط اطراف خود، شناخت از ضعف‌های خود، ریسک‌پذیری، احساس تغییر در زندگی و نیاز به موفقیت را از عوامل شخصیتی و نوع تربیت، گرایش کسب و کار در خانواده، شرایط اقتصادی، بازار سرمایه، منابع مالی، حمایت از کارآفرینان، نظام ارزشی حاکم بر جامعه، وجود بازارهای مصرف، سطح رقابت موجود و وضعیت نوآوری و میزان ارزش‌مداری را از عوامل محیطی محسوب می‌کردند.

صمدی (۱۳۸۹)، در تحقیقی با عنوان بررسی راه‌های توسعه کارآفرینی در بخش تعاون و عوامل مؤثر بر آن، سه دسته عوامل زمینه‌ای (محیط اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی)، عوامل ساختاری (توانمندی‌ها، منابع و امکانات) و عوامل رفتاری (شخصیت، فرصت‌شناسی، خلاقیت و...) را بررسی کرد و به این نتیجه رسید که اگر چه هر سه عامل در کارآفرینی بخش تعاون مؤثر می‌باشند اما عوامل ساختاری (درون شرکتی) تأثیر بیشتری نسبت به عوامل زمینه‌ای و رفتاری دارند.

جوادی (۱۳۹۳)، در پژوهش خود که توسعه کارآفرینی را با توجه به شاخص‌های رشد و ایجاد نوآوری بررسی کرده است، با مقایسه عوامل مؤثر در چهار حوزه فردی، شبکه‌ای، سازمانی و محیطی به این نتیجه دست یافت که عوامل محیطی یکی از مهم‌ترین عوامل توسعه کارآفرینی در سازمان می‌باشد.

محمد کریمی و صدقی بوکانی (۱۳۸۷)، در بررسی عوامل موفقیت کارآفرینان بخش تعاون به این نتیجه رسیدند که پشتکار برای رسیدن به

شکل (۱): مدل مفهومی تحقیق برگرفته از مدل (Antonci and Hisrich, 2001)

شرکت‌های کارآفرین و کارشناسان مستقر در منطقه ویژه اقتصادی بندر امیرآباد به صورت تصادفی توزیع شد. با توجه به تعداد اندک افراد در دسترس از خوشه‌های انتخاب‌شده غیر از گروه (حوزه) سرمایه‌گذاران، بقیه گروه‌ها تحت یک عنوان و در قالب سایر کارآفرینان و صاحب‌نظران شناخته شد. در نتیجه پرسشنامه به دو بخش سرمایه‌گذاران و سایرین تفکیک گردید.

۲-۲- روش و ابزار گردآوری داده‌ها

روش گردآوری داده‌های این تحقیق به صورت کتابخانه‌ای، مصاحبه غیر ساختارمند و میدانی می‌باشد. در روش کتابخانه‌ای کتب، مقالات و مطالعات مربوط به تحقیق بررسی شد. در مصاحبه‌ها از روش مصاحبه غیرساختارمند و اخذ دیدگاه برخی کارآفرینان، صاحب‌نظران و کارشناسان مرتبط (خبرگان) درخصوص موضوع تحقیق استفاده شد. داده‌های مربوط به جامعه آماری از طریق پرسشنامه جمع‌آوری شد. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه محقق‌ساخته پنج گزینه‌ای طیف لیکرت می‌باشد که روایی یا اعتبار و پایایی یا اعتماد آن مورد تأیید قرار گرفت. اعتبار محتوایی توسط چند نفر از صاحب‌نظران انجام شد که بیانگر مناسب بودن پرسشنامه بود و پایایی کلی پرسشنامه نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ طبق جدول (۲) بررسی و تأیید شد.

جدول (۱): تعداد پرسش‌های هر مولفه

ردیف	پرسش‌ها	عنوان مولفه
۱	۱ الی ۱۳	عوامل ساختاری
۲	۱۴ الی ۲۴	عوامل رفتاری
۳	۲۶ الی ۳۱	عوامل محیطی
کل پرسش‌ها: ۳۱		

جدول (۲): ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه

ردیف	شاخص‌های اصلی	ضریب آلفای کرونباخ
۱	ساختاری	۰/۸۷
۲	رفتاری	۰/۹۱
۳	محیطی	۰/۸۳

۳- تجزیه و تحلیل داده‌ها

تجزیه و تحلیل داده‌ها در دو بخش آمار توصیفی و آمار استنباطی انجام شد. به منظور بیان توصیفی داده‌ها از روش آمار توصیفی شامل فراوانی، درصد فراوانی نسبی و فراوانی تجمعی به تحلیل ویژگی‌های جامعه پرداخته شد و در رسم نمودارها از Excel و از مقیاس‌های اندازه‌گیری نوع لیکرت استفاده شد. با توجه به اینکه در پژوهش‌هایی که در سطح مقیاس‌های اسمی و رتبه‌ای اجرا می‌شوند، برای تجزیه و تحلیل اطلاعات باید از آزمون‌های ناپارامتریک شود و آزمون‌های زیادی برای این امر وجود دارد که براساس نوع تحلیل و مقیاس اندازه‌گیری می‌توان دست به انتخاب زد، در این خصوص از آزمون تحلیل واریانس دو عاملی فریدمن استفاده شد. یعنی برای تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری‌شده از طریق پرسشنامه، داده‌ها وارد نرم‌افزار SPSS شد و از روش فریدمن جهت رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر توسعه کارآفرینی داده‌ها استفاده گردید.

موفقیت، مثبت‌اندیشی در زمینه حل مسائل و مشکلات، تمایل به کار و فعالیت، مسئولیت‌پذیری و تعهد در قبال خود و جامعه و شکیبایی و حوصله در برخورد با مشکلات از مهم‌ترین عوامل موفقیت کارآفرینی در بخش تعاون می‌باشند.

بررسی‌ها نشان می‌دهد که دو دسته از عوامل بیرونی و درونی در موفقیت کارآفرینان نقش دارند. از عوامل بیرونی می‌توان به سیاست‌های حمایتی دولت، موقعیت بازار، منابع مالی و دانش و اطلاعات لازم اشاره کرد؛ و از عوامل درونی یا شخصی موفقیت کارآفرینان می‌توان به مدیریت مالی، خصوصیات ویژه کارآفرین، فرآیند تولید و توانایی رقابت در عرصه بازار اشاره کرد (یعقوبی و قاسمی، ۱۳۸۸).

کراتک و هوجت^۵ کارآفرینی را به عنوان یک فرآیند نوآوری و تاسیس کسب‌وکار مخاطره‌آمیز تعریف کردند که چهار مؤلفه فرد، محیط، سازمان و فرآیند بر آن تأثیرگذار می‌باشد (دیواندری و همکاران، ۱۳۸۷).

عوامل مؤثر بر ایجاد و رشد موسسات کارآفرین به سه مرحله به این شرح تقسیم شده است: (۱) طرح‌ریزی و متغیرهای روان‌شناختی و شخصیت‌شناسی افراد، (۲) مهارت‌های تجاری و مدیریتی کارآفرینان و سرمایه اولیه و (۳) فرصت‌هایی که در قبال بازارها، دسترسی به سرمایه و وام، قوانین عمومی و نیروی کار ماهر پدید می‌آیند. عوامل اقتصادی، فرهنگی، روان‌شناختی و ترکیب عوامل تولید در بروز و ایجاد کارآفرینی مؤثر است (منصوری، ۱۳۸۷).

لیتونن مشخصه‌های توانایی خطرپذیری، نوآوری، دانش در زمینه فنون کار، بازار و بازاریابی، مهارت‌های کسب‌وکار و توانایی همکاری، برداشت خوب نسبت به کسب‌وکار و توانایی شکار فرصت‌ها را تبیین‌کننده فرآیند کارآفرینی می‌داند. بهترین شیوه تقویت کارآفرینی، ایجاد نهادها و موسسات است به عبارت دیگر، برنامه‌های دولتی نقش کمتری در زمینه کارآفرینی دارند (منصوری، ۱۳۸۷).

۲- روش تحقیق

این تحقیق از نظر روش گردآوری داده‌ها پژوهش توصیفی از نوع زمینه‌یابی و از نظر هدف یعنی رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر توسعه کارآفرینی در منطقه ویژه اقتصادی بندر امیرآباد، کاربردی می‌باشد.

۲-۱- جامعه آماری و روش نمونه‌گیری

جامعه آماری این تحقیق شامل گروه‌های مختلفی مانند کشتیرانی‌ها، بهره‌بردارهای بندری، شرکت‌های باربری و حمل‌ونقلی، صاحبان کالا، ترخیص‌کاران، سرمایه‌گذاران، کارشناسان و صاحب‌نظران اداری بنادر و دریانوردی بندر امیرآباد و سایر کارآفرینان می‌باشد. با توجه به عدم دسترسی به همه گروه‌ها، با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تعدادی از گروه‌ها به صورت تصادفی انتخاب شدند که تعداد آنها ۸۰ نفر برآورد شد.

نمونه آماری مناسب برای تحقیق بر اساس جدول کرجسی و مورگان با جامعه محدود و در سطح خطای ۰/۰۵، تعداد ۶۰ نفر محاسبه شد. از این رو، به منظور گردآوری داده‌ها، پرسشنامه پژوهش بین ۶۰ نفر از صاحب‌نظران و متخصصین در حوزه‌های مختلف سرمایه‌گذاری،

۳-۱- سوال اصلی تحقیق

از عامل ساختاری به ترتیب عوامل رفتاری و محیطی در رتبه‌های دوم و سوم قرار دارند.

۳-۲- سوالات فرعی تحقیق

۳-۲-۱- سوال فرعی اول

در تحقیق حاضر سوال فرعی اول این بود که آیا عامل ساختاری بر توسعه کارآفرینی در منطقه ویژه اقتصادی بندر امیرآباد تأثیر دارد؟

در جدول (۵) میانگین امتیازات مربوط به پرسش‌ها ۳/۲۴ می‌باشد، و نشان می‌دهد که از نظر پاسخ‌دهندگان تأثیر عمده شاخص‌ها بر توسعه کارآفرینی بالای عدد ۳ یعنی مقدار متوسط رو به بالا می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت در حوزه سرمایه‌گذاران، عامل ساختاری بر توسعه کارآفرینی در منطقه ویژه اقتصادی بندر امیرآباد تأثیر دارد.

در جدول (۶) میانگین امتیازات مربوط به پرسش‌ها ۳/۲۹ می‌باشد، که نشان می‌دهد از نظر پاسخ‌دهندگان تأثیر عمده شاخص‌ها بر توسعه کارآفرینی بالای عدد ۳ یعنی مقدار متوسط رو به بالا می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت در حوزه سایر کارآفرینان و صاحب‌نظران، عامل ساختاری بر توسعه کارآفرینی در منطقه ویژه اقتصادی بندر امیرآباد تأثیر دارد.

۳-۲-۲- سوال فرعی دوم

در تحقیق حاضر سوال فرعی دوم این بود که آیا عامل رفتاری بر توسعه کارآفرینی در منطقه ویژه اقتصادی بندر امیرآباد مؤثر می‌باشد؟

در جدول (۷) میانگین امتیازات مربوط به سوالات ۳/۴۷ می‌باشد، که نشان می‌دهد از نظر پاسخ‌دهندگان تأثیر عمده شاخص‌ها بر توسعه کارآفرینی بالای عدد ۳ یعنی مقدار متوسط رو به بالا می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت در حوزه سرمایه‌گذاران، عامل رفتاری بر توسعه کارآفرینی در منطقه ویژه اقتصادی بندر امیرآباد اثرگذار می‌باشد.

سوال اصلی تحقیق حاضر این بود که از بین عوامل ساختاری، رفتاری و محیطی مؤثر بر توسعه کارآفرینی در منطقه ویژه اقتصادی بندر امیرآباد کدامیک اولویت نخست را دارد؟ در اینجا پاسخ تفصیلی این سوال در دو حوزه سرمایه‌گذاران و سایر کارآفرینان و صاحب‌نظران در قالب جدول (۳) و (۴) ارائه شده است.

جدول (۳): عوامل اصلی مؤثر بر توسعه کارآفرینی در حوزه سرمایه‌گذاری

عامل	تعداد شرکت‌کننده	میانگین	انحراف معیار	رتبه فریدمن	اولویت
ساختاری	۲۵	۳/۳۱۷	۱/۷۰۶	۱/۹	۲
رفتاری	۲۵	۳/۴۳۳	۱/۰۱۲	۲/۷۲	۱
محیطی	۲۵	۳/۱۰۳	۱/۱۶۱	۱/۳۸	۳
جمع	۲۵	۳/۲۹۸	۱/۰۷۸	-	-

جدول (۴): عوامل اصلی مؤثر بر توسعه کارآفرینی در سایر کارآفرینان و صاحب‌نظران

عامل	تعداد شرکت‌کننده	میانگین	انحراف معیار	رتبه فریدمن	اولویت
ساختاری	۳۵	۳/۶۹۲	۰/۵۴	۲/۶۶	۱
رفتاری	۳۵	۳/۶۵۷	۰/۵۵	۲/۰۶	۲
محیطی	۳۵	۳/۵۰۳	۰/۶۶	۱/۲۹	۳
جمع	۳۵	۳/۶۱۷	۰/۵۸	-	-

طبق جدول (۳)، از منظر سرمایه‌گذاران، از بین سه عامل ساختاری، رفتاری و محیطی، عامل رفتاری با میانگین ۳/۴۳۳ بیشترین تأثیر را بر توسعه کارآفرینی در منطقه ویژه اقتصادی بندر امیرآباد دارد. بعد از عامل رفتاری به ترتیب عوامل ساختاری و محیطی در رتبه‌های دوم و سوم قرار دارند.

طبق جدول (۴)، از دیدگاه سایر کارآفرینان، از بین سه عامل ساختاری، رفتاری و محیطی، عامل ساختاری با میانگین ۳/۶۹۲ بیشترین تأثیر را بر توسعه کارآفرینی در منطقه ویژه اقتصادی بندر امیرآباد دارد. بعد

جدول (۵): اطلاعات عامل ساختاری در حوزه سرمایه‌گذاران

عامل اصلی	پرسش‌ها	تعداد	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف معیار
عوامل ساختاری	برون‌سپاری فعالیت‌های مرتبط با کارآفرینان (مانند تسهیل فرایندها و حذف مقررات مزاحم) تا چه میزان در توسعه کارآفرینی در این منطقه مؤثر است؟	۲۵	۱	۵	۴/۰۴	۰/۸۴
	میزان حمایت مالی از کارآفرینان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۲۵	۱	۵	۲/۶۴	۱/۱۱
	اعطای تخفیفات ویژه جهت حمایت از کارآفرینان در منطقه را چگونه ارزیابی می‌کنید (مانند میزان اجاره - تخفیفات دوران ساخت و ساز و...)?	۲۵	۱	۵	۲/۸۸	۱/۱۶
	تلاش دستگاه‌های اجرایی مستقر در بندر برای رفع موانع فعالیت کارآفرینان از طریق تسهیل قوانین و مقررات را تا چه اندازه موفق ارزیابی می‌کنید؟	۲۵	۱	۵	۲/۳۲	۱/۲۵
	فرایند و روش‌های کاری سازمان مسوول در ارتباط با استقرار کارآفرینان تا چه مقدار در توسعه کارآفرینی مؤثر است؟	۲۵	۱	۵	۳/۶۰	۱/۲۲
	حمل‌ونقل دریایی تا چه میزان بر توسعه کارآفرینی این منطقه نقش داشته است؟	۲۵	۲	۵	۴/۲۰	۰/۹۱۲
	تجهیزات بندری و سایر زیرساخت‌ها (زمین، جاده، دسترسی به انرژی) تا میزان در توسعه کارآفرینی نقش دارد؟	۲۵	۲	۵	۴/۱۶	۱/۱۷
	پیشگامی سازمان مسئول (بندر) در زمینه ایجاد فرصت‌های جدید کسب و کار را در این منطقه چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۲۵	۱	۵	۳/۱۶	۱/۱۷
	میزان اعمال تعرفه‌های بندری متناسب با توسعه کارآفرینی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۲۵	۱	۵	۳/۰۸	۱/۱۸
	بانک‌های عامل کارایی لازم جهت پرداخت تسهیلات باموقع به کارآفرینان را دارند؟	۲۵	۱	۵	۲/۸۴	۱/۲۱
عوامل رفتاری	میزان تطابق قوانین بندری و مناطق ویژه در توسعه کارآفرینی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۲۵	۱	۵	۲/۷۶	۰/۹۷
	میزان نظارت و ارزیابی عملکرد طرح‌های کارآفرینی توسط سازمان مسوول را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۲۵	۲	۵	۳/۵۶	۱/۱۶
	میزان همکاری بندر در افزایش و بهبود مهارت کارآفرینان مانند ایجاد مراکز توسعه و پارک‌های علم و فناوری را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۲۵	۱	۵	۲/۸۸	۱/۳۳

جدول (۶): اطلاعات عامل ساختاری در حوزه سایر کارآفرینان و صاحب نظران

عامل اصلی	شاخص‌ها	تعداد	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف معیار
عوامل ساختاری	برون‌سپاری فعالیت‌های مرتبط با کارآفرینان (مانند تسهیل فرایندها و حذف مقررات مزاحم) تا چه میزان در توسعه کارآفرینی در این منطقه موثر است؟	۳۵	۱	۵	۳/۶۸	۰/۷۹۶
	میزان حمایت مالی از کارآفرینان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۳۵	۱	۵	۲/۶۰	۰/۹۷۶
	اعطای تخفیفات ویژه جهت حمایت از کارآفرینان در منطقه را چگونه ارزیابی می‌کنید (مانند میزان اجاره - تخفیفات دوران ساخت و ساز و...)?	۳۵	۱	۵	۳/۰۳	۰/۹۸۴
	تلاش دستگاه‌های اجرایی مستقر در بندر برای رفع موانع فعالیت کارآفرینان از طریق تسهیل قوانین و مقررات را تا چه اندازه موفق ارزیابی می‌کنید؟	۳۵	۱	۵	۳/۱۴	۰/۹۷۴
	فرایند و روش‌های کاری سازمان مسوول در ارتباط با استقرار کارآفرینان تا چه مقدار در توسعه کارآفرینی موثر است؟	۳۵	۱	۵	۳/۵۴	۰/۹۵۰
	حمل‌ونقل دریایی تا چه میزان بر توسعه کارآفرینی این منطقه نقش داشته است؟	۳۵	۱	۵	۴/۰۳	۰/۷۴۷
	تجهیزات بندری و سایر زیرساخت‌ها (زمین، جاده، دسترسی به انرژی) تا میزان در توسعه کارآفرینی نقش دارد؟	۳۵	۱	۵	۴/۱۷	۰/۷۴۷
	پیشگامی سازمان مسئول (بندر) در زمینه ایجاد فرصت‌های جدید کسب و کار را در این منطقه چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۳۵	۱	۵	۳/۵۴	۰/۷۸۰
	میزان اعمال تعرفه‌های بندری متناسب با توسعه کارآفرینی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۳۵	۱	۵	۳/۰۸	۰/۹۸۱
	بانک‌های عامل کارایی لازم جهت پرداخت تسهیلات بموقع به کارآفرینان را دارند؟	۳۵	۱	۵	۲/۴۸	۱/۰۳۹
	میزان تطابق قوانین بندری و مناطق ویژه در توسعه کارآفرینی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۳۵	۱	۵	۳/۲۸	۰/۸۲۵
	میزان نظارت و ارزیابی عملکرد طرح‌های واحدهای کارآفرینی توسط سازمان مسئول را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۳۵	۱	۵	۳/۳۷	۰/۸۴۳
	میزان همکاری بندر در افزایش و بهبود مهارت کارآفرینان مانند ایجاد مراکز توسعه و پارک‌های علم و فناوری را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۳۵	۱	۵	۲/۸۸	۰/۹۰۰

جدول (۷): اطلاعات عامل رفتاری در حوزه سرمایه‌گذاران

عامل اصلی	شاخص‌ها	تعداد	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف معیار
عوامل رفتاری	میزان قابلیت رویارویی با وقایع پیش‌بینی‌نشده از سوی کارآفرینان (پذیرش ابهام) را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۲۵	۱	۵	۳/۰۴	۱/۲۰
	میزان مشاوره به‌منظور توجیه کارآفرینان در سازمان مسوول (بندر) را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۲۵	۱	۵	۳/۲۰	۱/۰۴
	وجود الگوهای موفق کارآفرینی تاچه اندازه در توسعه این منطقه موثر بوده است؟	۲۵	۱	۵	۳/۶۴	۱/۲۵
	پتانسیل نیروی کار و متخصصین در سطح منطقه جهت به‌کارگیری و توسعه کارآفرینی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۲۵	۱	۵	۳/۷۶	۱/۱۶
	آموزش و ترویج مزایای مناطق ویژه اقتصادی تاچه میزان بر رشد کارآفرینی در این منطقه موثر بوده است؟	۲۵	۱	۵	۳/۵۲	۱
	نظام تشویقی کارآفرینان موفق تا چه میزان در توسعه کارآفرینی موثر بوده است؟	۲۵	۱	۵	۳/۴۰	۱/۳۲
	انگیزه کارآفرینان تا چه حدودی برای افزایش میزان اشتغال و تولید موثر بوده است؟	۲۵	۱	۵	۳/۸۴	۱/۲۱
	تلاش سایر دستگاه‌های دولتی (به‌غیر از سازمان مسئول) برای رفع موانع فعالیت کارآفرینان در این منطقه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۲۵	۱	۵	۲/۸۴	۰/۸
	میزان تاثیر سبک و نگرش مدیران سازمان مسئول بر توسعه کارآفرینی این منطقه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۲۵	۱	۴	۳/۵۲	۰/۸۷
	میزان خوداتکایی کارآفرینان مستقر در این منطقه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۲۵	۱	۵	۳/۷۲	۰/۸۹
میزان مهارت‌ها و انگیزه‌های فردی کارآفرینان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۲۵	۱	۵	۳/۷۲	۰/۹۷	

جدول (۸): اطلاعات عامل رفتاری در حوزه سایر کارآفرینان و صاحب نظران

عامل اصلی	شاخص‌ها	تعداد	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف معیار
عوامل رفتاری	میزان قابلیت رویارویی با وقایع پیش‌بینی‌نشده از سوی کارآفرینان (پذیرش ابهام) را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۳۵	۱	۵	۲/۷۴	۰/۷۸۰
	میزان مشاوره به‌منظور توجیه کارآفرینان در سازمان مسئول (بندر) را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۳۵	۱	۵	۳/۲۶	۰/۹۸۰
	وجود الگوهای موفق کارآفرینی تا چه اندازه در توسعه این منطقه موثر بوده است؟	۳۵	۱	۵	۳/۳۴	۱/۰۲۷
	پتانسیل نیروی کار و متخصصین در سطح منطقه جهت به‌کارگیری و توسعه کارآفرینی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۳۵	۱	۵	۳/۴۶	۱/۱۹۶
	آموزش و ترویج مزایای مناطق ویژه اقتصادی تا چه میزان بر رشد کارآفرینی در این منطقه موثر بوده است؟	۳۵	۱	۵	۳/۴۶	۰/۹۵۰
	نظام تشویقی کارآفرینان موفق تا چه میزان در توسعه کارآفرینی موثر بوده است؟	۳۵	۱	۵	۳/۴۳	۱/۰۹۲
	انگیزه کارآفرینان تا چه حدودی برای افزایش میزان اشتغال و تولید موثر بوده است؟	۳۵	۱	۵	۲/۶۰	۱/۰۰۵
	تلاش سایر دستگاه‌های دولتی (به‌غیر از سازمان مسئول) برای رفع موانع فعالیت کارآفرینان در این منطقه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۳۵	۱	۵	۲/۴۸	۱/۰۱
	میزان تاثیر سبک و نگرش مدیران سازمان مسئول بر توسعه کارآفرینی این منطقه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۳۵	۱	۵	۳/۳۴	۰/۷۶۴
	میزان خوداتکایی کارآفرینان مستقر در این منطقه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۳۵	۱	۵	۲/۹۴	۰/۹۳۷
میزان مهارت‌ها و انگیزه‌های فردی کارآفرینان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۳۵	۱	۵	۳/۲۸	۰/۶۵۲	

نشان می‌دهد از نظر پاسخ‌دهندگان تاثیر عمده شاخص‌ها بر توسعه کارآفرینی بالای عدد ۳ یعنی مقدار متوسط رو به بالا می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت در حوزه سرمایه‌گذاران، عامل محیطی بر توسعه کارآفرینی در منطقه ویژه اقتصادی بندر امیرآباد اثرگذار می‌باشد.

در جدول (۱۰) پرسش‌های مربوط به عامل محیطی در حوزه سایر کارآفرینان ارائه شده است. میانگین امتیازات مربوط به پرسش‌ها ۳/۱۰ است که نشان می‌دهد از نظر پاسخ‌دهندگان تاثیر عمده شاخص‌های محیطی بر توسعه کارآفرینی بالای عدد ۳ یعنی مقدار متوسط رو به بالا می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت در این حوزه نیز عامل محیطی بر توسعه کارآفرینی در منطقه ویژه اقتصادی بندر امیرآباد اثرگذار می‌باشد.

در جدول (۸) میانگین امتیازات مربوط به سوالات ۳/۲۲ می‌باشد که نشان می‌دهد از نظر پاسخ‌دهندگان تاثیر عمده شاخص‌ها بر توسعه کارآفرینی بالای عدد ۳ یعنی مقدار متوسط رو به بالا می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت در حوزه سایر کارآفرینان و صاحب‌نظران نیز عامل رفتاری بر توسعه کارآفرینی در منطقه ویژه اقتصادی بندر امیرآباد اثرگذار می‌باشد.

۳-۲-۳- سوال فرعی سوم

در تحقیق حاضر سوال فرعی سوم این بود که آیا عامل محیطی بر توسعه کارآفرینی در منطقه ویژه اقتصادی بندر امیرآباد مؤثر می‌باشد؟ در جدول (۹) میانگین امتیازات مربوط به پرسش‌ها ۳/۱ می‌باشد که

جدول (۹): اطلاعات عامل محیطی در حوزه سرمایه‌گذاران

عامل اصلی	شاخص‌ها	تعداد	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف معیار
عوامل محیطی	وجود سیاست‌های مساعد دولت در استقرار و حمایت از مناطق ویژه اقتصادی در جهت امنیت سرمایه‌گذاری کارآفرینان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۲۵	۱	۵	۳/۲۴	۱/۳
	تا چه میزان مراکز توسعه و ترویج کارآفرینی (مشاورین فنی و اقتصادی) در دسترس می‌باشند؟	۲۵	۱	۵	۲/۷۶	۱/۲۶
	میزان دسترسی به بازار مواد اولیه و بازارهای مصرف این منطقه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۲۵	۲	۵	۳/۳۶	۱/۰۴
	اقتصاد کشورهای حوزه حاشیه خزر (CIS) چقدر در کارآفرینی و توسعه آن موثر بوده است؟	۲۵	۱	۵	۳/۷۲	۱/۱۴
	وجود صندوق‌های حمایت از سرمایه‌گذاری و کارآفرینی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۲۵	۱	۵	۲/۶۰	۱/۲۲
	میزان تشویق و ایجاد زمینه رقابت سالم در بین شرکت‌های مستقر در منطقه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۲۵	۱	۵	۲/۸۰	۱/۲۲
	ایجاد زمینه برای حضور سرمایه‌گذاری خارجی و چندملیتی و امکان همکاری شرکت‌های مستقر در منطقه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۲۵	۱	۵	۳/۲۴	۱/۲۳

جدول (۱۰): اطلاعات عامل محیطی در حوزه سایر کارآفرینان و صاحب‌نظران

عامل اصلی	شاخص‌ها	تعداد	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف معیار
عوامل محیطی	وجود سیاست‌های مساعد دولت در استقرار و حمایت از مناطق ویژه اقتصادی در جهت امنیت سرمایه‌گذاری کارآفرینان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۳۵	۱	۵	۲/۹۱	۰/۹۵۰
	تا چه میزان مراکز توسعه و ترویج کارآفرینی (مشاورین فنی و اقتصادی) در دسترس هستند؟	۳۵	۱	۵	۲/۶۳	۱/۰۰
	میزان دسترسی به بازار مواد اولیه و بازارهای مصرف این منطقه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۳۵	۱	۵	۳/۲۸	۰/۷۵۰
	اقتصاد کشورهای حوزه حاشیه خزر (CIS) چقدر در کارآفرینی و توسعه آن موثر بوده است؟	۳۵	۱	۵	۳/۶۶	۱/۲۵۹
	وجود صندوق‌های حمایت از سرمایه‌گذاری و کارآفرینی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۳۵	۱	۵	۲/۶۹	۱/۲۳۱
	میزان تشویق و ایجاد زمینه رقابت سالم در بین شرکت‌های مستقر در منطقه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۳۵	۱	۵	۲/۸۸	۱/۰۷۸
	ایجاد زمینه برای حضور سرمایه‌گذاری خارجی و چندملیتی و امکان همکاری شرکت‌های مستقر در منطقه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۳۵	۱	۵	۳/۰۰	۱/۰۸۴

جدول (۱۱): آزمون فریدمن در ارتباط با رتبه‌دهی مولفه‌های ساختاری در حوزه سرمایه‌گذاران

عنوان	تعداد پاسخگوها	میانگین	رتبه‌دهی فریدمن	اولویت
برون‌سپاری فعالیت‌های مرتبط با کارآفرینان (مانند تسهیل فرایندها و حذف مقررات مزاحم) تا چه میزان در توسعه کارآفرینی در این منطقه موثر است؟	۲۵	۴/۰۴	۲۷/۸۲	۳
میزان حمایت مالی از کارآفرینان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۲۵	۲/۶۴	۶/۹۸	۱۲
اعطای تخفیفات ویژه در جهت حمایت از کارآفرینان در منطقه را چگونه ارزیابی می‌کنید (مانند میزان اجاره - تخفیفات دوران ساخت و ساز و...)	۲۵	۲/۸۸	۱۰/۱۲	۹
تلاش دستگاه‌های اجرایی مستقر در بندر برای رفع موانع فعالیت کارآفرینان از طریق تسهیل قوانین و مقررات را تا چه اندازه موفق ارزیابی می‌کنید؟	۲۵	۲/۳۲	۶/۱۲	۱۳
فرایند و روش‌های کاری سازمان مسئول در ارتباط با استقرار کارآفرینان تا چه مقدار در توسعه کارآفرینی موثر است؟	۲۵	۳/۶۰	۲۲/۰۲	۴
حمل و نقل دریایی تا چه میزان بر توسعه کارآفرینی این منطقه نقش داشته است؟	۲۵	۴/۲۰	۲۶/۵۸	۱
تجهیزات بندری و سایر زیرساخت‌ها (مانند زمین، جاده، دسترسی به انرژی) تا چه میزان در توسعه کارآفرینی نقش دارد؟	۲۵	۴/۱۶	۲۵/۶۸	۲
پیشگامی سازمان مسئول (بندر) در زمینه ایجاد فرصت‌های جدید کسب و کار را در این منطقه چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۲۵	۳/۱۶	۱۳/۷۰	۶
میزان اعمال تعرفه‌های بندری متناسب با توسعه کارآفرینی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۲۵	۳/۰۸	۱۲/۵۸	۷
بانک‌های عامل کارایی لازم جهت پرداخت تسهیلات به‌موقع به کارآفرینان را دارند؟	۲۵	۲/۸۴	۹/۵۸	۱۰
میزان تطابق قوانین بندری و مناطق ویژه در توسعه کارآفرینی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۲۵	۲/۷۶	۸/۵۴	۱۱
میزان نظارت و ارزیابی عملکرد طرح‌های واحدهای کارآفرینی توسط سازمان مسئول را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۲۵	۳/۵۶	۱۹/۵۶	۵
میزان همکاری بندر در افزایش و بهبود مهارت کارآفرینان مانند ایجاد مراکز توسعه و پارک‌های علم و فناوری را چگونه ارزیابی می‌کنید؟	۲۵	۲/۸۸	۱۰/۲۰	۸

در جدول (۱۳) اولویت هر شاخص در مولفه رفتاری بر اساس رتبه فریدمن تعیین شده است. طبق داده‌های جدول (۱۳) عامل انگیزه کارآفرینان از میان مولفه‌های رفتاری به لحاظ تأثیر در افزایش میزان اشتغال و تولید رتبه اول را دارد.

و سایر زیرساخت‌ها (زمین، جاده و دسترسی به انرژی) در ارتباط با توسعه کارآفرینی در منطقه، از میان مولفه‌های ساختاری اولویت اول را دارد.

در جدول (۱۱) نتایج مربوط به انجام آزمون فریدمن در رتبه‌بندی مولفه‌های ساختاری در حوزه سرمایه‌گذاران، ارائه و اولویت هر عامل تعیین شده است. طبق داده‌های جدول (۱۱) عامل حمل و نقل دریایی از میان مولفه‌های ساختاری به لحاظ تأثیر بر توسعه کارآفرینی در منطقه، اولویت اول را دارد.

در جدول (۱۲) نتایج مربوط به انجام آزمون فریدمن در ارتباط با رتبه‌بندی مولفه ساختاری در حوزه سایر کارآفرینان، ارائه و اولویت هر عامل تعیین شده است. طبق داده‌های جدول (۱۲) عامل تجهیزات بندری

جدول (۱۲): آزمون فریدمن در ارتباط با رتبه‌دهی مولفه‌های ساختاری در حوزه سایر کارآفرینان و صاحب‌نظران

اولویت	رتبه‌دهی فریدمن	میانگین	تعداد پاسخگوها	عنوان
۳	۲۲/۷۳	۳/۶۸	۳۵	برون‌سپاری فعالیت‌های مرتبط با کارآفرینان (مانند تسهیل فرایندها و حذف مقررات مزاحم) تا چه میزان در توسعه کارآفرینی در این منطقه موثر است؟
۱۲	۷/۳۹	۲/۶۰	۳۵	میزان حمایت مالی از کارآفرینان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
۱۰	۱۳/۱۵	۳/۰۳	۳۵	اعطای تخفیفات ویژه در جهت حمایت از کارآفرینان در منطقه را چگونه ارزیابی می‌کنید (مانند میزان اجاره، تخفیفات دوران ساخت‌وساز و...)
۸	۱۵/۳۹	۳/۱۴	۳۵	تلاش دستگاه‌های اجرایی مستقر در بندر برای رفع موانع فعالیت کارآفرینان از طریق تسهیل قوانین و مقررات را تا چه اندازه موفق ارزیابی می‌کنید؟
۵	۲۱/۱۷	۳/۵۴	۳۵	فرایند و روش‌های کاری سازمان مسئول در ارتباط با استقرار کارآفرینان تا چه مقدار در توسعه کارآفرینی موثر است؟
۲	۲۶/۷۶	۴/۰۳	۳۵	حمل و نقل دریایی تا چه میزان بر توسعه کارآفرینی این منطقه نقش داشته است؟
۱	۲۸/۱۱	۴/۱۷	۳۵	تجهیزات بندری و سایر زیرساخت‌ها (مانند زمین، جاده، دسترسی به انرژی) تا میزان در توسعه کارآفرینی نقش دارد؟
۴	۲۱/۳۵	۳/۵۴	۳۵	پیشگامی سازمان مسئول (بندر) در زمینه ایجاد فرصت‌های جدید کسب و کار در این منطقه چگونه ارزیابی می‌کنید؟
۹	۱۴/۰۵	۳/۰۸	۳۵	میزان اعمال تعرفه‌های بندری متناسب با توسعه کارآفرینی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
۱۳	۶/۲۱	۲/۴۸	۳۵	بانک‌های عامل کارایی لازم جهت پرداخت تسهیلات به‌موقع به کارآفرینان را دارند؟
۷	۱۷/۵۶	۳/۲۸	۳۵	میزان تطابق قوانین بندری و مناطق ویژه در توسعه کارآفرینی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
۶	۱۸/۰۳	۳/۳۷	۳۵	میزان نظارت و ارزیابی عملکرد طرح‌های واحدهای کارآفرینی توسط سازمان مسئول را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
۱۱	۱۱/۳۹	۲/۸۸	۳۵	میزان همکاری بندر در افزایش و بهبود مهارت کارآفرینان مانند ایجاد مراکز توسعه و پارک‌های علم و فناوری را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

جدول (۱۳): آزمون فریدمن در ارتباط با رتبه‌دهی مولفه‌های رفتاری در حوزه سرمایه‌گذاران

اولویت	رتبه‌دهی فریدمن	میانگین	تعداد پاسخگوها	عنوان
۱۰	۱۲/۱۴	۳/۰۴	۲۵	میزان قابلیت رویارویی با وقایع پیش‌بینی‌نشده از سوی کارآفرینان (پذیرش ابهام) را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
۹	۱۴/۲۲	۳/۲۰	۲۵	میزان مشاوره به منظور توجیه کارآفرینان در سازمان مسئول (بندر) را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
۵	۲۰/۴۴	۳/۶۴	۲۵	وجود الگوهای موفق کارآفرینی تا چه اندازه در توسعه این منطقه موثر بوده است؟
۲	۲۱/۹۸	۳/۷۶	۲۵	پتانسیل نیروی کار و متخصصین در سطح منطقه در جهت به‌کارگیری و توسعه کارآفرینی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
۶	۱۸/۹۶	۳/۵۲	۲۵	آموزش و ترویج مزایای مناطق ویژه اقتصادی تا چه میزان بر رشد کارآفرینی در این منطقه موثر بوده است؟
۸	۱۷/۱۸	۳/۴۰	۲۵	نظام تشویقی کارآفرینان موفق تا چه میزان در توسعه کارآفرینی موثر بوده است؟
۱	۲۲/۹۴	۳/۸۴	۲۵	انگیزه کارآفرینان تا چه حدودی برای افزایش میزان اشتغال و تولید موثر بوده است؟
۱۱	۹/۶۲	۲/۸۴	۲۵	تلاش سایر دستگاه‌های دولتی (به غیر از سازمان مسئول) برای رفع موانع فعالیت‌های کارآفرینان در این منطقه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
۷	۱۸/۵۸	۳/۵۲	۲۵	میزان تأثیر سبک و نگرش مدیران سازمان مسئول بر توسعه کارآفرینی این منطقه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
۳	۲۱/۵۲	۳/۷۲	۲۵	میزان خوداتکایی کارآفرینان مستقر در این منطقه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
۴	۲۱/۳۴	۳/۷۲	۲۵	میزان مهارت‌ها و انگیزه‌های فردی کارآفرینان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

جدول (۱۴): آزمون فریدمن در ارتباط با رتبه‌دهی مولفه‌های رفتاری در حوزه سایر کارآفرینان و صاحب‌نظران

اولویت	رتبه‌دهی فریدمن	میانگین	تعداد پاسخگوها	عنوان
۱۰	۹/۵۰	۲/۷۴	۳۵	میزان قابلیت رویارویی با وقایع پیش‌بینی‌نشده از سوی کارآفرینان (پذیرش ابهام) را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
۸	۱۶/۷۹	۳/۲۶	۳۵	میزان مشاوره به منظور توجیه کارآفرینان در سازمان مسئول (بندر) را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
۶	۱۷/۸۹	۳/۳۴	۳۵	وجود الگوهای موفق کارآفرینی تا چه اندازه در توسعه این منطقه موثر بوده است؟
۲	۱۹/۹۴	۳/۴۶	۳۵	پتانسیل نیروی کار و متخصصین در سطح منطقه در جهت به‌کارگیری و توسعه کارآفرینی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
۳	۱۹/۷۹	۳/۴۶	۳۵	آموزش و ترویج مزایای مناطق ویژه اقتصادی تا چه میزان بر رشد کارآفرینی در این منطقه موثر بوده است؟
۴	۱۹/۵۰	۳/۴۳	۳۵	نظام تشویقی کارآفرینان موفق تا چه میزان در توسعه کارآفرینی موثر بوده است؟
۱	۲۱/۹۸	۳/۶۰	۳۵	انگیزه کارآفرینان تا چه حدودی برای افزایش میزان اشتغال و تولید موثر بوده است؟
۱۱	۶/۲۰	۲/۴۸	۳۵	تلاش سایر دستگاه‌های دولتی (به غیر از سازمان مسئول) برای رفع موانع فعالیت‌های کارآفرینان در این منطقه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
۷	۱۸/۴۲	۳/۳۴	۳۵	میزان تأثیر سبک و نگرش مدیران سازمان مسئول بر توسعه کارآفرینی این منطقه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
۹	۱۲/۲۹	۲/۹۴	۳۵	میزان خوداتکایی کارآفرینان مستقر در این منطقه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
۵	۱۸/۵۸	۳/۲۸	۳۵	میزان مهارت‌ها و انگیزه‌های فردی کارآفرینان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

جدول (۱۵): آزمون فریدمن در ارتباط با رتبه‌دهی مولفه‌های محیطی در حوزه سرمایه‌گذاران

اولویت	رتبه‌دهی فریدمن	میانگین	تعداد پاسخگوها	عنوان
۴	۱۴/۹۲	۳/۲۴	۲۵	وجود سیاست‌های مساعد دولت در استقرار و حمایت از مناطق ویژه اقتصادی در جهت امنیت سرمایه‌گذاری کارآفرینان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
۶	۸/۶۸	۲/۷۶	۲۵	تا چه میزان مراکز توسعه و ترویج کارآفرینی (مشاورین فنی و اقتصادی) در دسترس هستند؟
۲	۱۶/۶۰	۳/۲۶	۲۵	میزان دسترسی به بازار مواد اولیه و بازارهای مصرف این منطقه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
۱	۲۱/۶۲	۳/۷۲	۲۵	اقتصاد کشورهای حوزه حاشیه خزر (CIS) چقدر در کارآفرینی و توسعه آن مؤثر بوده است؟
۷	۶/۷۲	۲/۶۰	۲۵	وجود صندوق‌های حمایت از سرمایه‌گذاری و کارآفرینی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
۵	۹/۰۶	۲/۸۰	۲۵	میزان تشویق و ایجاد زمینه رقابت سالم در بین شرکت‌های مستقر در منطقه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
۳	۱۵	۳/۲۴	۲۵	ایجاد زمینه برای حضور سرمایه‌گذاری خارجی و چندملیتی و امکان همکاری شرکت‌های مستقر در منطقه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

جدول (۱۶): آزمون فریدمن در ارتباط با رتبه‌دهی مولفه‌های محیطی در حوزه سایر کارآفرینان و صاحب‌نظران

اولویت	رتبه‌دهی فریدمن	میانگین	تعداد پاسخگوها	عنوان
۴	۱۱/۹۱	۲/۹۱	۳۵	وجود سیاست‌های مساعد دولت در استقرار و حمایت از مناطق ویژه اقتصادی در جهت امنیت سرمایه‌گذاری کارآفرینان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
۷	۷/۸۳	۲/۶۳	۳۵	تا چه میزان مراکز توسعه و ترویج کارآفرینی (مشاورین فنی و اقتصادی) در دسترس هستند؟
۲	۱۷/۰۹	۳/۲۸	۳۵	میزان دسترسی به بازار مواد اولیه و بازارهای مصرف این منطقه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
۱	۲۲/۴۸	۳/۶۶	۳۵	اقتصاد کشورهای حوزه حاشیه خزر (CIS) چقدر در کارآفرینی و توسعه آن مؤثر بوده است؟
۶	۸/۶۵	۲/۶۹	۳۵	وجود صندوق‌های حمایت از سرمایه‌گذاری و کارآفرینی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
۵	۱۱/۱۱	۲/۸۸	۳۵	میزان تشویق و ایجاد زمینه رقابت سالم در بین شرکت‌های مستقر در منطقه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
۳	۱۲/۷۷	۳/۰۰	۳۵	ایجاد زمینه برای حضور سرمایه‌گذاری خارجی و چندملیتی و امکان همکاری شرکت‌های مستقر در منطقه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

پیشنهادات:

با توجه به نتایج این پژوهش پیشنهاد می‌شود:

- الف- در ارتباط با مولفه‌های ساختاری: (۱) به حمایت مالی از کارآفرینان بیشتر از گذشته توجه شود، (۲) بانک‌های عامل با جدیت بیشتری در تأمین انتظارات کارآفرینان تلاش کنند و (۳) نسبت به ایجاد مراکز توسعه و پارک‌های علم و فناوری توجه ویژه شود.
- ب- در ارتباط با مولفه‌های رفتاری: (۱) سایر سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی در رفع موانع فعالیت کارآفرینان همکاری و تلاش بیشتری کنند.
- ج- در ارتباط با مولفه‌های محیطی: (۱) لازم است نسبت به ایجاد مراکز ترویج و مشاوره فنی و اقتصادی کارآفرینی اقدام شود، (۲) صندوق‌های حمایت از کارآفرینان تأسیس شود و (۳) از سیاست‌های مساعد دولت در جهت امنیت سرمایه‌گذاران و کارآفرینان در راستای توسعه کارآفرینی حمایت جدی شود.

مراجع

۱. احمدی، مسعود. (۱۳۹۲). روش تحقیق، اصول و مفاهیم با رویکرد پایان نامه نویسی. ویراست اول. چاپ دوم. ساری. انتشارات پژوهش‌های فرهنگی.
۲. احمدپورداریانی، محمود. (۱۳۸۱). کارآفرینی، تعاریف، نظریات و الگوها. انتشارات پردیس.
۳. بوکا، سیدایمان؛ جمالی، غلامرضا و محمدی‌زنجرانی، داریوش. (۱۳۹۲). شناسایی و رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر کارآفرینی مطالعات موردی سازمان تأمین اجتماعی. پژوهش‌های علوم انسانی دانشگاه اصفهان. سال پنجم. شماره ۲۰.
۴. جوادی، محمدحسین. (۱۳۹۳). عوامل مؤثر بر توسعه کارآفرینی در تعاونی‌های کشاورزی استان تهران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد واحد علوم تحقیقات.

در جدول (۱۴) نتایج مربوط به انجام آزمون فریدمن در رتبه‌بندی مولفه رفتاری در حوزه سایر کارآفرینان و صاحب‌نظران ارائه و اولویت هر عامل تعیین شده است. طبق داده‌های جدول (۱۴) عامل انگیزه کارآفرینان از میان مولفه‌های رفتاری به لحاظ تأثیر در افزایش میزان اشتغال و تولید رتبه اول را دارد.

در جدول (۱۵) نتایج مربوط به انجام آزمون فریدمن در رتبه‌بندی مولفه محیطی در حوزه سرمایه‌گذاران، ارائه و اولویت هر عامل تعیین شده است. طبق داده‌های جدول (۱۵) عامل اقتصاد کشورهای حوزه حاشیه خزر (CIS) به لحاظ تأثیر در کارآفرینی و توسعه در منطقه، رتبه اول را دارد.

در جدول (۱۶) نتایج مربوط به انجام آزمون فریدمن در رتبه‌بندی مولفه محیطی در حوزه سایر کارآفرینان و صاحب‌نظران، ارائه و اولویت هر عامل تعیین شده است. طبق داده‌های جدول (۱۶) عامل اقتصاد کشورهای حوزه حاشیه خزر (CIS) رتبه اول را در کارآفرینی و توسعه آن دارد.

۴- نتیجه‌گیری

نتایج تحقیق نشان داد میانگین سه عامل اصلی در هر دو حوزه سرمایه‌گذاران و سایر کارآفرینان و صاحب‌نظران بالای عدد سه یعنی بالای متوسط می‌باشد که بیانگر اثرگذاری عوامل ساختاری، رفتاری و محیطی بر توسعه کارآفرینی در منطقه ویژه اقتصادی بندر امیرآباد می‌باشد. در حوزه سرمایه‌گذاران، عوامل رفتاری، ساختاری و محیطی به ترتیب دارای رتبه‌های اول، دوم و سوم می‌باشند. اما در حوزه سایر کارآفرینان عوامل ساختاری، رفتاری و محیطی به ترتیب دارای رتبه‌های اول، دوم و سوم می‌باشند.

14. Antonic, B. and Hisrich, R.D. (2001). Intrepreneurship: Construct refinement and crosscultural validation. *Journal of Business. Venturing* . 16 (5). pp. 495-527
15. Dess, G., Lumpkin, G. T., & Covin, J. G., (1997). Entrepreneurial strategy making and firm performance: Tests of contingency and configurational models. *Strategic Management Journal*. No. 18. pp. 677-695.
16. Kuratko, D., Hodgetts, R., (1989). *Entrepreneurship: A contemporary approach*. 3rd ed. NY: The Dryden Press
17. Lee SM., Paris-Ortiz M., Fernandez- Guerrero R., (2011). Corporate trepreneurship and human resource anagement: theoretical background and a case study. *International Journal of Manpower* . Vol: 32. No 1.
18. Minniti. (2008). The Role of Government Policy on Entrepreneurial Activity: Productive, Unproductive, or Destructive? *Entrepreneurship: Theory & Practice*. pp. 779-790.
19. Tomaa, Sori. George, Grigorea. Ana-Maria, Marinescu, Paul., (2013). Economic development and entrepreneurship. 1st International Conference 'Economic Scientific Research – Theoretical. Empirical and Practical Approaches.
20. Zerbinati, S. & Suitaris, V., (2005). Entrepreneurship in the public sector: A framework of analysis in European local government. *Entrepreneurship and Regional Development*. No. 17. pp. 43-64.
۵. دیواندری، علی؛ وفایی، عظیم و حسن پور، اکبر. (۱۳۸۷). طراحی الگوی تمامی بخش‌های دولتی، خصوصی، تعاونی و غیرانتفاعی در توسعه کارآفرینی. ماهنامه اقتصادی. اجتماعی و فرهنگی تعاون. ۱۹۶. صص: ۱۱۲-۱۲۵.
۶. رسولی آذر، سلیمان؛ چپیزی، محمد، (۱۳۸۷). بررسی جایگاه تعاونی‌های کشاورزی در اشتغال مولد و کارآفرین، ماهنامه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تعاون، ۱۹۷، صص. ۴-۱۵.
۷. صمدی، عباس. (۱۳۸۹). بررسی راه‌های توسعه کارآفرینی در بخش تعاون و عوامل مؤثر بر آن در استان همدان. وزارت تعاون، واحد تحقیقات، آموزش و ترویج.
۸. عبدالملکی، جمال و همکاران. (۱۳۸۷). بررسی رابطه مهارت‌های کارآفرینی با کارآفرینی سازمانی. مطالعه موردی مدیران میانی شرکت ایران خودرو. فصلنامه توسعه کارآفرینی. صص: ۱۰۳-۱۲۹.
۹. کریمی، محمد و صدقی بوکانی. (۱۳۸۷). بررسی عوامل موفقیت کارآفرینان در بخش تعاون. ماهنامه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تعاون. ۱۹۷. صص: ۲۷-۳۶.
۱۰. مقیمی، محمد. (۱۳۸۲). عوامل مؤثر در کارآفرینی سازمانی در سازمان‌های بخش خدمات اجتماعی و فرهنگی دولت ایران. فرهنگ مدیریت. سال دوم. شماره هفتم. صص: ۲۷-۷۸.
۱۱. منصور، سمیه. (۱۳۸۷). بررسی و شناخت ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینی مدیران زن باشگاه‌های ورزشی شهر تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس.
۱۲. ناهید، مجتبی، (۱۳۹۰). تبیین نقش‌های رسانه ملی در توسعه کارآفرینی در ایران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران.
۱۳. یعقوبی، جعفر و قاسمی، جواد. (۱۳۸۸). بررسی عوامل مؤثر بر موفقیت کارآفرینان بخش کشاورزی و راهکارهای حمایت از آنها (مطالعات موردی استان زنجان). ماهنامه تعاون. ۲. (۲۰۳ و ۲۰۲) : صص: ۳۳-۴۷.